

УДК 338.2

DOI: 10.31891/2307-5740-2021-292-2-32

ТРОСТЯНСЬКА К. М.

ORCID ID: 0000-0002-7970-9367

e-mail: karina_tr@ukr.net

КРИЖАНОВСЬКА О. А.

ORCID ID: 0000-0002-7129-9850

e-mail: krizhanovskaya.99@gmail.com

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Стаття присвячена дослідженню проблемних питань бухгалтерського обліку неприбуткових організацій. Було визначено роль некомерційного сектору соціально-економічному житті суспільства та розглянуто особливості бухгалтерського обліку таких організацій. Проаналізовано останні рекомендації нормативних актів, податкових органів та галузевих спеціалістів та надано власний погляд щодо специфіки ведення бухгалтерського обліку неприбутковими організаціями. Виявлено, що методологія бухгалтерського обліку некомерційних організацій являє собою одну з найбільш гострих проблем реформування бухгалтерського обліку. Основні проблеми пов'язані з бухгалтерським обліком коштів цільового фінансування і їх використанням, обліком запасів, основних засобів та їх амортизацією. Для вирішення таких питань запропоновано внесення низки змін і доповнень до вже наявної нормативної бази бухгалтерського обліку, які дозволять досягти достовірного відображення інформації бухгалтерського обліку для прийняття ефективних управлінських рішень.

Ключові слова: неприбуткова організація, некомерційне господарювання, бухгалтерський облік, цільове фінансування, доходи.

KARYNA TROSTIANSKA,

OLGA KRYZHANOVSKA

Oles Honchar Dnipro National University

PROBLEM ISSUES OF ACCOUNTING OF NON-PROFIT ORGANIZATIONS

The article is devoted to the study of problematic issues of accounting of non-profit organizations. The role of the non-profit sector in the socio-economic life of society was determined and the peculiarities of accounting of such organizations were considered. As the non-profit sector plays an important role in the socio-economic life of society, provides an increase in living standards, sustainable development of the country. In the conditions of modern transformations, the society needs the existence of organizations, different from the subjects of entrepreneurial activity, which will solve social problems at a qualitatively new level. Accordingly, non-profit organizations that have a positive economic and social impact on the development of a market-oriented and democratic society in the world's leading countries must function properly in the national economy. Accounting is the basis of effective management of a non-profit organization in modern conditions. That is why the study of the features and procedures of accounting for their activities is extremely relevant, given the importance of their contribution to the socio-economic development of the state.

The latest recommendations of regulations, tax authorities and industry specialists are analyzed and our own view on the specifics of accounting by non-profit organizations is given. It was found that the methodology of accounting of non-profit organizations is one of the most acute problems of accounting reform. The main problems are related to the accounting of targeted funding and their use, accounting for inventories, fixed assets and their depreciation. To address such issues, it is proposed to make a number of changes and additions to the existing accounting methodology, which will achieve a reliable display of accounting information for effective management decisions.

Key words: non-profit organization, non-profit management, accounting, target financing, income.

Постановка проблеми у загальному вигляді,

її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

Некомерційний сектор відіграє важливу роль в соціально-економічному житті суспільства, забезпечує підвищення рівня життя населення, сталий розвиток країни. Некомерційні організації можуть створюватися в цілях різного характеру: соціального, благодійного, культурного, освітнього, наукового тощо. При цьому на них покладаються відповідні завдання та функції: охорона здоров'я громадян, розвиток спорту, задоволення духовних та культурних потреб громадян, захист прав, законних інтересів громадян і організацій, а також інші завдання, що сприяють досягненню суспільних благ.

Економічне значення некомерційного сектору у світовому масштабі активно вивчається дослідниками Центру з вивчення громадянського суспільства Університету Джонса Хопкінса: Л.М. Саламоном та ін. У своїй праці [1, с. 2–11] вони досліджують економічний потенціал некомерційного сектору шістнадцятьох країн світу, а також порівнюють його між країнами та з іншими галузями відповідних країн та вивчають вплив некомерційних організацій на інші сектори економіки.

Очевидно, що некомерційні організації є основою для створення та розвитку громадянського суспільства. Вони навчають, захищають та мотивують людей брати активну участь у громадському та суспільному житті. Відповідно, розвиток сектору некомерційних організацій вважається запорукою соціально-економічного розвитку [1, с. 12]. Хоча ступінь розвитку некомерційного сектору в Україні є

значно нижчим ніж у провідних економіках світу, значуще соціальне значення цих організацій є загально визнаним [2, с. 212].

Суспільство в умовах сучасних трансформацій потребує наявності організацій, відмінних від підприємницьких, які вирішуватимуть соціальні проблеми на якісно новому рівні. Відповідно, некомерційні організації, що мають позитивний економічний та соціальний вплив на розвиток ринково-орієнтованого та демократичного суспільства у провідних країнах світу, повинні належним чином функціонувати в національній економіці. Бухгалтерський облік є основою ефективного управління неприбутковою організацією в сучасних умовах. Ось чому вивчення особливостей та процедур обліку їх діяльності є надзвичайно актуальним, зважаючи на важливість їх внеску у соціально-економічний розвиток держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Система обліку небюджетних неприбуткових організацій є предметом дослідження в публікаціях багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників. Зокрема, О.В. Артюх та О.С. Кейдалюк [3] розглянули особливості організації бухгалтерського обліку в релігійних та профспілкових організаціях, а також в об'єднаннях власників житлових та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку. Для вирішення проблеми відсутності спеціальних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які б враховували специфіку функціонування некомерційних організацій, запропонували розробити спеціальні методики та вдосконалити наявні методико-організаційні положення бухгалтерського обліку. О.С. Височан, О.О. Височан та А.І. Ясінська [4] у своїй роботі запропонували способи удосконалення методики обліку цільового фінансування з врахуванням специфіки діяльності небюджетних неприбуткових організацій, а також проаналізували доцільність використання різних підходів до вибору оптимальної методики обліку надходження і використання цільового фінансування. Н.О. Гура [5] досліджувала порядок визнання й відображення в бухгалтерському обліку різних видів цільового фінансування. О.С. Макеева та М.А. Штефан [6] у своїй праці дослідили поняття цільового фінансування, навели класифікацію, особливості формування та використання різних джерел фінансування неприбуткових організацій.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття

Незважаючи на значну кількість досліджень у даному напрямку, досить проблемними залишається низка питань, зокрема щодо порядку подання фінансової звітності неприбутковими організаціями; визнання та порядку обліку активів, доходів, витрат, цільового фінансування та інших об'єктів.

Формулювання цілей статті

Метою статті є аналіз проблемних питань бухгалтерського обліку українських неприбуткових організацій та надання рекомендацій щодо їх мінімізації та подальших перспектив досліджень.

Виклад основного матеріалу

Бухгалтерський облік некомерційної організації – це інформаційна система, яка містить вичерпну фінансову інформацію про організацію як господарюючого суб'єкта. Базується він на діючих в Україні законах і нормативних документах з бухгалтерського обліку.

У вітчизняних нормативах особливостей ведення бухгалтерського обліку для неприбуткових організацій не передбачено. Також в цьому питанні не можуть допомогти і міжнародні нормативні акти з обліку, оскільки вони переважно орієнтовані на комерційні компанії. Проте для неприбуткових організацій бухгалтерський облік є особливо важливим, зважаючи на те, що на його основі формують Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації. Можливі помилки в обліку можуть призвести до неприємних наслідків, зокрема до виключення суб'єкта з Реєстру неприбуткових установ та організацій. Отже, нами було проаналізовано останні рекомендації нормативних актів, податкових органів та галузевих спеціалістів та надано власний погляд щодо специфіки ведення бухгалтерського обліку неприбутковими організаціями.

Оскільки «усі юридичні особи, створені згідно з законодавством України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності належать до підприємств» [7], то неприбуткові організації також вважаються підприємствами. Тому як і всі юридичні особи, неприбуткові організації мають вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність на основі чинного законодавства. Поряд з цим наразі має місце неузгодженість деяких питань нормативних актів, зокрема в частині порядку складання фінансової звітності господарюючими суб'єктами, що мають неприбутковий статус. Так, «для мікропідприємств, малих підприємств, непідприємницьких товариств і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, крім тих, які зобов'язані складати фінансову звітність за міжнародними стандартами, установлено скорочену за показниками фінансову звітність у складі балансу у та звіту про фінансові результати» [7].

На основі зазначеного можна зробити висновок, що всі суб'єкти непідприємницького характеру мають формувати скорочену фінансову звітність згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 [8], незалежно від їх приналежності до складу малих або мікропідприємств. Однак норми згаданого стандарту на сьогодні є не врегульованими. Вони набули поширення тільки для суб'єктів малого

підприємництва та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності. У цій ситуації пріоритет мав би належати нормам, встановленим Законом № 996, але податкові контролери схиляються до норм П(С)БО 25. Таким чином, представники податкових органів дійшли висновку, що «неприбуткові установи й організації (крім неприбуткових установ та організацій, які підпадають під критерії мікропідприємств, малих підприємств, бюджетних установ) подають разом зі Звітом Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал і Примітки до річних звітів. Неприбуткові установи, організації, що підпадають під критерії мікропідприємств, малих підприємств, подають скорочену за показниками фінансову звітність (Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва, Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва у складі Балансу та Звіту про фінансові результати)» [9].

Отже, така неузгодженість законодавчого регулювання створює неоднозначність розуміння суб'єктами некомерційного сектору економіки порядку подання фінансової звітності до контролюючих органів. Тож згадані особливості слід врахувати в П(С)БО 25 шляхом перегляду та редагування документу відповідними державними органами.

Щодо безпосередньо особливостей ведення бухгалтерського обліку неприбутковими організаціями, то деякі правила мають розбіжності. Наразі не існують не лише спеціальні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку для некомерційних організацій, а також і методичні рекомендації щодо їх обліку. Виняток становлять бюджетні установи, для яких встановлено окремі нормативні документи, де для них чітко прописані особливі правила бухгалтерського обліку. Така недосконалість законодавства призводить до виникнення нерозуміння деяких питань щодо бухгалтерського обліку, зокрема цільового фінансування.

Згідно з Податковим Кодексом України «неприбуткові підприємства, установи та організації – це ті юридичні особи, які не є платниками податку на прибуток підприємств у відповідності» [10].

Отже, неприбуткові організації провадять некомерційну діяльність. З огляду на Господарський кодекс України, «некомерційне господарювання – це самостійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання і спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку» [11].

Таким чином, основний чинник, що виділяє некомерційні організації серед комерційних – мета отримання прибутку. Відповідно, комерційні організації ставлять собі такі мету, а неприбуткові – ні. У свою чергу, некомерційна організація функціонує в основному з метою забезпечення сприятливих умов життя населення і вирішення суспільно важливих завдань.

Підсумовуючи зазначене, зроблено висновок про те, що всі неприбуткові організації характеризуються єдиним принципом: доходи, що отримуються під час їх статутної діяльності, повинні витратитися винятково для погашення витрат на утримання таких організацій, реалізації мети та завдань, які визначені в їхніх статутних документах. Саме цей основоположний принцип і формує особливості ведення бухгалтерського обліку некомерційними організаціями. Крім того, неприбуткові організації відрізняються від комерційних тим, що в загальному випадку не провадять виробничий процес та реалізацію продукції, а основну частину їх доходів становлять безповоротні цільові надходження [5].

Цільове фінансування отримують підприємства певних видів економічної діяльності з державних або з місцевих бюджетів. Також підприємства можуть отримувати цільове фінансування від різних фізичних і юридичних осіб. Крім того, цільове фінансування є одним з основних об'єктів обліку неприбуткових організацій, які отримують членські внески від членів організації, а також різні цільові і нецільові надходження від сторонніх суб'єктів, що зумовлено специфікою їх діяльності [6, с. 47].

Сьогодні на законодавчому рівні не закріплено нормативного визначення цільовому фінансуванню або ж цільовому надходженню. У зв'язку з цим немає єдиного підходу до розуміння цієї категорії, але сформувався два основних підходи [4, с. 19–20]:

- цільовим фінансуванням визнаються всі надходження неприбуткової організації;
- цільовим фінансуванням є тільки ті надходження, передбачені для виконання конкретних цілей.

Таким чином, прихильники першого підходу дотримуються такої логіки, що оскільки всі отримані надходження для відповідності статусу неприбутковості мають направлятися тільки на фінансування статутних проєктів, то таким чином вони вважаються цільовими. До таких надходжень також включають орендні платежі, відсотки за депозитами тощо [4, с. 21]. За дотримання цього алгоритму витрати дорівнюватимуть доходам. Прихильники ж другого підходу вважають, що не всі надходження є цільовими, оскільки [5]:

- цільовим фінансуванням вважають доходи, отримані виключно грошовими коштами, або їх еквівалентами;
- при отриманні коштів, що визнаються цільове фінансування обов'язково повинна визначитися ціль їх витрачання (що не задовольняє, наприклад, характер благодійних внесків);
- пасивні доходи (проценти, дивіденди) належать до нецільового фінансування, адже хоча вони і витрачатимуться на статутні проєкти, але їх надходження не обумовлюється визначеними цілями.

В офіційному виданні податкових органів «Вісник. Офіційно про податки» зауважено, що, «враховуючи специфіку діяльності неприбуткових організацій, доцільно визнавати всі надходження неприбуткових організацій цільовим фінансуванням і цільовими надходженнями, включно з орендними платежами, відсотками, отриманими за депозитами, курсовими різницями» [12].

Податкові спеціалісти в даній публікації також стверджують, що такі надходження в бухгалтерському обліку необхідно відображати як цільове фінансування, використовуючи субрахунок 484 з відкриттям до нього аналітичних субрахунків (наприклад, субрахунок 4843 «Цільове фінансування від орендної плати»). Проте, це суперечить нормам П(С)БО 15, відповідно до яких такі платежі не відносять до цільових надходжень [8].

Крім того, фахівці пропонують визнавати доходи неприбуткових організацій щомісячно у сумі здійснених витрат. З цього випливає, що у бухгалтерському обліку й фінансовій звітності неприбуткових організацій неможливе виникнення прибутку в результаті таких операцій [12]. Отже, українські бухгалтери вимушені стикатися з суперечностями, що містяться в рекомендаціях офіційного видання податкових органів та законодавчими нормами Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. При дотриманні вимог П(С)БО може мати місце неузгодженість даних бухгалтерського обліку й Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації. Така неузгодженість не суперечить нормам законодавства, оскільки правил складання такого звіту не передбачено в нормативних документах. Проте, це може спричинити незручності при перевірці контролерів, коли доведеться пояснювати причину виявленої розбіжності. Тому вважаємо за доцільне звернути на це увагу, та привести згадані непорозуміння до єдиного спільного законодавчого трактування.

Таким чином, для єдиного розуміння порядку визнання доходів неприбуткових організацій як цільового фінансування або надходження необхідно закріпити даний термін на рівні законодавчих актів.

Отже, запропоновано таке визначення: цільове фінансування (цільове надходження) – це кошти (майно), які надходять на підприємство (установу, організацію) для здійснення конкретних програм або заходів, а також для забезпечення статутної діяльності такого суб'єкта господарювання.

До таких надходжень у неприбуткових організаціях відносять: членські внески; безповоротну фінансову допомогу; пасивні доходи (проценти, дивіденди, страхові виплати, тощо); курсові різниці; надходження від основної чи іншої діяльності (благодійна допомога, гуманітарна допомога, культурні, освітні та інші подібні послуги); надходження від продажу об'єктів основних засобів, надання в оренду майна тощо [3]. Таким чином, цільове фінансування є досить важливим та особливим об'єктом обліку неприбуткових організацій, а надане визначення допоможе вирішити проблему його визнання.

Методологічні основи формування доходів неприбуткових організацій визначено Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [8], відповідно до якого:

- «цільове фінансування не визнається доходом доти, поки не існує підтвердження того, що воно буде отримане та підприємство виконає умови відносно такого фінансування»;
- «отримане цільове фінансування та інші цільові надходження визнається доходом протягом тих періодів, в яких були зазначені витрати, пов'язані з використанням умов цільового фінансування»;
- «цільове фінансування капітальних інвестицій визнається доходом протягом періоду корисного використання відповідних об'єктів інвестування (основних засобів, нематеріальних активів тощо) пропорційно сумі нарахованої амортизації цих об'єктів».

У табл. 1 наведено приклад відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з отримання цільового фінансування на придбання основного засобу.

Таблиця 1

**Відображення в обліку операцій з придбання об'єкта основних засобів
за рахунок цільового фінансування**

Умова: Неприбутковою організацією-неплатником податку на додану вартість одержано цільове фінансування в сумі 240 600 грн для купівлі об'єкта основного засобу. Цього ж місяця придбано основний засіб та введено його в експлуатацію. Ліквідаційна вартість складає 600 грн, термін корисного використання – 10 років, метод нарахування амортизації – прямолінійний. Отже, витрати на амортизацію за місяць становлять 2000 грн. Нарухування амортизації здійснюється наступного місяця після місяця введення в експлуатацію				
№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Зараховано кошти цільового фінансування на поточний рахунок для купівлі основних засобів	311	484	240600,00
2	Перераховано гроші постачальнику за основні засоби	685	311	240600,00
3	Отримано основні засоби від постачальника	152	685	240600,00
4	Введено в експлуатацію основний засіб	10	152	240600,00
5	Сума цільового фінансування віднесена на доходи майбутніх періодів з введенням основного засобу в експлуатацію	484	69	240600,00
6	Нараховано амортизацію	831	131	2000,00
		92	831	2000,00
7	Визнано дохід від цільового фінансування	69	746	2000,00
8	Витрати з амортизації віднесено на фінансові результати	791	92	2000,00
9	Віднесено доходи на фінансові результати	746	791	2000,00

Побудовано авторами на основі умовного прикладу

Як вже було сказано, загальні норми Положень (стандартів) бухгалтерського обліку не у повній мірі здатні задовольнити запити неприбуткових організацій, оскільки всі основні бухгалтерські терміни (активи, доходи, витрати) сформульовано під призвою отримання в майбутньому економічних вигод, а діяльність організацій некомерційного сектору не спрямована на одержання прибутку. Так, «активи – ресурси,

контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому» [7]. При цьому «економічна вигода – потенційна можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активів» [7].

З цього приводу у Міністерством фінансів України було зауважено: «До потенційної можливості одержання коштів від використання активів також належить і можливість зменшення в результаті використання активів витрат коштів та їх еквівалентів» [13]. Відповідно до цього Міністерство зобов'язало отримувача гуманітарної допомоги до факту передачі набувачеві відобразити її на рахунках відповідних активів. Це ж саме передбачено й Порядком № 298, норм якого мають дотримуватися всі юридичні особи незалежно від форм власності (крім бюджетних установ) та видів діяльності, які потребують, вже одержали та які безпосередньо надають гуманітарну допомогу [14].

Виходячи з цього, неприбуткова організація за загальними правилами має відображати отримані ресурси у складі активів, навіть за умови, що вона планує їх передачу іншим суб'єктам.

Крім того, під час безпосереднього відображення доходів неприбуткові організації знову стикаються з проблемами. Адже, відповідно до П(С)БО 15 «Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що призводить до зростання власного капіталу (за винятком збільшення капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінку доходу може бути достовірно визначено» [8]. Водночас більшість операцій неприбуткових організацій не призводять до зростання власного капіталу, тому доходи визнавати недоречно. Хоча на законодавчому рівні закріплено, що отримувачі гуманітарної допомоги не показують доходи й витрати за цільовим фінансуванням, проте, ці норми поширюються тільки на отримувачів гуманітарної допомоги. Таким чином, в інших випадках неприбуткові організації повинні визнавати доходи і за цільовим фінансуванням також.

Отже, особливості обліку в неприбуткових небюджетних організаціях обумовлені особливостями їх діяльності. Поряд із такими ділянками обліку, які не відрізняються від комерційних підприємств, у неприбуткових організаціях є специфічні ділянки обліку, характерні як для значної частини з них, так і для окремих видів таких організацій.

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок

Таким чином, методологія бухгалтерського обліку некомерційних організацій являє собою одну з найбільш гострих проблем реформування бухгалтерського обліку. Основні проблеми пов'язані з бухгалтерським обліком коштів цільового фінансування і їх використанням, обліком запасів, основних засобів та їх амортизацією. Виходом з ситуації, що склалася, могло б стати внесення поправок в чинні положення з бухгалтерського обліку або розробка галузевих стандартів для некомерційних організацій.

Внесення даних поправок дозволить вирішити ряд методологічних проблем бухгалтерського обліку в некомерційних організаціях, забезпечити формування реальних фінансових показників, на підставі яких складається бухгалтерська і фінансова звітність, а також звіти про виконання кошторисів, в яких наводяться показники запланованих доходів і витрат, їх фактичне виконання. Внесення низки змін і доповнень до вже наявної методичної бази бухгалтерського обліку дозволить досягти ідентичності відображення операцій, що мають однаковий економічний зміст в бухгалтерському обліку комерційних і некомерційних організацій.

Оскільки кількість та значення неприбуткових організацій в Україні продовжує зростати, формування достовірної облікової інформації забезпечує ефективність оцінки та планування їхньої діяльності є особливо важливим та актуальним. Одним з найефективніших інструментів планування та залучення фінансування є розробка проектів. Тому проектний підхід до управління в таких організаціях потребує подальшого детального його вивчення, вдосконалення та впровадження.

Література

1. Salamon L. M. The State of Global Civil Society and Volunteering: Latest findings from the Implementation of the UN Nonprofit Handbook / L. M. Salamon, S. W. Sokolowski, M.A. Haddock, H.S. Tice // John Hopkins Center for Civil Society Study. – 2013. – № 49. – 15 p.
2. Іваненко Ю.В. Стан та динаміка розвитку некомерційного сектору в Україні / Ю.В. Іваненко // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць. – Одеса : Одеський національний економічний університет. – 2015. – Вип. 1. – № 56. – С. 212–220.
3. Артюх О.В. Особливості бухгалтерського обліку некомерційних організацій / О.В. Артюх, С.О. Кейдалюк // Інфраструктура ринку. – 2019. – № 32. – С. 398–401.
4. Височан О. С. Особливості бухгалтерського обліку цільового фінансування у небюджетних неприбуткових організаціях / О. С. Височан, О. О. Височан, А. І. Ясінська // Облік і фінанси. – 2017. – № 1. – С. 17–24.
5. Гура Н. Відображення в бухгалтерському обліку ОСББ цільового фінансування [Електронний ресурс] / Н. Гура. – Режим доступу : <http://www.osbb-inform.com.ua/2016/04/18/045-3/>
6. Макеева О. С. Источники финансирования деятельности некоммерческих организаций: понятие, классификация, особенности формирования и использования / О. С. Макеева, М. А. Штефан // Международный бухгалтерский учет. – 2014. – № 35(329). – С. 43–59.

7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України : [прийнято ВР України від 16.07.1999 № 996-XIV] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1999. – № 40. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

8. Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України України : [затверджено МФ України від 29.11.99 № 290]. – 1999. – № 290. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

9. Неприбуткові організації: яку фінансову звітність необхідно подати // Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tr.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-359772.html>

10. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : [прийнято ВР України від від 02.12.2010 № 2755-VI] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – ст. 112. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

11. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : [прийнято ВР України від від 13.01.2003 № 436-IV] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – ст.144. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

12. Габрук О. Звітність «неприбутківців» / О. Габрук, Л. Пантелійчук // Вісник. Офіційно про податки. – 2018 р. – № 4. – С. 34.

13. Щодо деяких питань з бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] : Лист Міністерства фінансів України від 22.09.2010 р. № 31-34020-20-27/25329. – Режим доступу : <https://ips.ligazakon.net/document/MF10076https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15 - Text>.

14. Про порядок бухгалтерського обліку гуманітарної допомоги [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України України : [затверджено МФ України від 14.12.99 № 298]. – 1999. – № 298. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0915-99#Text>

References

1. Salamon L. M. The State of Global Civil Society and Volunteering: Latest findings from the Implementation of the UN Nonprofit Handbook / L. M. Salamon, S. W. Sokolowski, M.A. Haddock, H.S. Tice // John Hopkins Center for Civil Society Study. – 2013. – № 49. – 15 p.

2. Ivanenko Yu.V. Stan ta dynamika rozvytku nekomertsiihnoho sektoru v Ukraini / Yu.V. Ivanenko // Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen : zb. nauk. prats. – Odesa : Odeskyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet. – 2015. – Vyp. 1. – № 56. – S. 212–220.

3. Artiukh O.V. Osoblyvosti bukhgalterskoho obliku nekomertsiihnykh orhanizatsii / O.V. Artiukh, S.O. Keidaliuk // Infrastruktura rynku. – 2019. – № 32. – S. 398–401.

4. Vysochan O. S. Istochniki finansirovaniya deyatelnosti nekommercheskikh organizacij: ponyatie, klassifikaciya, osobennosti formirovaniya i ispolzovaniya / O. S. Makeeva, M. A. Shtefan // Mezhdunarodnyj buhgalterskij uchët. – 2014. – № 35(329). – S. 43–59.

5. Hura, N. Vidobrazhennia v bukhgalterskomu obliku OSBB tsilovoho finansuvannia [Elektronnyi resurs] / N. Hura. – Rezhym dostupu : <http://www.osbb-inform.com.ua/2016/04/18/045-3/>

6. Makeeva O. S. Istochniki finansirovaniya deyatelnosti nekommercheskikh organizacij: ponyatie, klassifikaciya, osobennosti formirovaniya i ispolzovaniya / O. S. Makeeva, M. A. Shtefan // Mezhdunarodnyj buhgalterskij uchët. – 2014. – № 35(329). – S. 43–59.

7. Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini [Elektronnyi resurs] : zakon Ukrainy : [pryiniato VR Ukrainy vid 16.07.1999 № 996-XIV] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). – 1999. – № 40. – Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

8. Natsionalne polozhennia (Standart) bukhgalterskoho obliku 15 «Dokhid» [Elektronnyi resurs] : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Ukrainy : [zatverdzheno MF Ukrainy vid 29.11.99 № 290]. – 1999. – № 290. – Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

9. Neprybutkovi orhanizatsii: yaku finansovu zvitnist neobkhdno podaty // Ofitsiinyi veb-sait Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://tr.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-359772.html>

10. Podatkovi kodeks Ukrainy [Elektronnyi resurs] : [pryiniato VR Ukrainy vid vid 02.12.2010 № 2755-VI] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – st. 112. – Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

11. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Elektronnyi resurs] : [pryiniato VR Ukrainy vid vid 13.01.2003 № 436-IV] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – st.144. – Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

12. Habruk O. Zvitnist «neprybutkivtsiv» / O. Habruk, L. Panteliichuk // Visnyk. Ofitsiino pro podatky. – 2018 r. – № 4. – S. 34.

13. Shchodo deiakykh pytan z bukhgalterskoho obliku [Elektronnyi resurs] : Lyst Ministerstva finansiv Ukrainy vid 22.09.2010 r. № 31-34020-20-27/25329. – Rezhym dostupu : <https://ips.ligazakon.net/document/MF10076>.

14. Pro poriadok bukhgalterskoho obliku humanitarnoi dopomohy [Elektronnyi resurs] : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Ukrainy : [zatverdzheno MF Ukrainy vid 14.12.99 № 298]. – 1999. – № 298. – Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0915-99#Text>

Надійшла / Paper received : 14.03.2021

Надрукована/Printed : 01.06.2021